

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

“31” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 1.2.07 ФІНАНСИ

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальності 051 «Економіка»

Економічний факультет

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси» освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 051 «Економіка» (освітня програма «Економіка та правове регулювання в бізнесі»).

Розробник: *Тесля Софія Миколаївна, доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту, кандидат економічних наук, доцент.*

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту.

Протокол від “30” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту

- (проф. Крупка М.І.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна
	Спеціальність: 051 «Економіка»	
Модулів – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		3-й
		Семестр
		5-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3,5		32 год.
		Практичні, семінарські
		32 год.
		Самостійна робота
		56 год.
	Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1,14

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» є формування необхідних знань та умінь, спрямованих на розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей у сфері функціонування фінансів та розуміння їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства, особливостей формування різноманітних фондів грошових коштів і їх взаємозв'язку на різних рівнях господарювання, а також вироблення навиків аналізу, характеристики та оцінки стану відповідних фінансових категорій чи понять, пошуку засобів удосконалення їх функціонування.

Завданнями вивчення дисципліни «Фінанси» є:

- вироблення у студентів правильного розуміння сутності фінансів, як економічної категорії, а також сутності і змісту фінансової політики держави, її ролі у формуванні й розвитку ринкових відносин, методів та інструментів її реалізації;
- засвоєння теоретичних та організаційних основ системи оподаткування; пізнання порядку сплати податків і обов'язкових платежів юридичних і фізичних осіб до бюджету, а також показати роль і значення податкової політики в процесі економічного розвитку.
- визначення необхідності та різновидів заходів, спрямованих на удосконалення вітчизняної фінансової системи в умовах розвитку ринкових форм господарювання.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК10	Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні компетентності (СК):

СК4	Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
СК5	Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
СК 12	Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: суть фінансів як економічної категорії, передумови їх виникнення та розвитку; елементи фінансової системи держави, види та джерела фінансових ресурсів; види і складові фінансової політики держави, складові елементи фінансового механізму держави; сутність та види фінансових відносин

підприємницьких структур, методи організації їх фінансової діяльності; суть бюджету, його призначення та функції, класифікацію доходів і видатків державного бюджету; соціально-економічну сутність податку та його основні елементи, визначення і структуру податкової системи держави; призначення і складові місцевих фінансів; сутність та види державних цільових фондів; економічний зміст державного кредиту, методи управління державним боргом; суть та структуру страхового і фінансового ринку держави, види їх суб'єктів та об'єктів; сутність поняття «міжнародні фінанси», види та складові міжнародної фінансової політики; особливості діяльності міжнародних фінансових організацій.

вміти: пояснити вплив фінансів на суспільне виробництво та його розвиток; охарактеризувати види фінансових планів, форми та методи фінансового контролю, основні стадії бюджетного процесу в Україні та принципи побудови бюджетної системи держави, напрями використання централізованих та децентралізованих фінансових ресурсів; розрахувати фінансові результати діяльності підприємства; визначати причини бюджетного дефіциту та найефективніші методи його покриття; пояснити відмінності у діяльності посередників на страховому ринку, особливості роботи фондової біржі як невід'ємного учасника фінансового ринку держави; оцінити ефективність міжнародної фінансової політики держави; застосовувати теоретичні знання для розробки заходів щодо удосконалення фінансової системи в Україні.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН5	Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).
ПРН9	Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
ПРН21	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні основи фінансів та фінанси підприємницьких структур.

Тема 1. Суть фінансів, їх функції та роль у ринковій економіці

Суть фінансів як специфічної форми суспільних відносин. Об'єктивні передумови виникнення і розвитку фінансів. Специфічні ознаки фінансів та фондів грошових коштів, які формуються у процесі фінансових відносин.

Функції фінансів як економічної категорії. Розподільча функція, її зміст. Сутність первинного та вторинного розподілу вартості суспільного продукту. Контрольна функція фінансів. Органи фінансового контролю в Україні.

Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Форми фінансового забезпечення потреб розширеного відтворення. Інструменти фінансового регулювання економічних та соціальних процесів у державі.

Тема 2. Фінансова система держави.

Поняття фінансової системи держави і теоретичні основи її побудови. Внутрішня структура фінансової системи, сфери та ланки фінансових відносин. Державні фінанси як складова фінансової системи держави. Роль місцевих фінансів в економічній системі держави.

Сутність та види фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів держави та приватних суб'єктів господарювання. Види фінансових ресурсів підприємств. Бюджетні асигнування як джерело фінансових ресурсів та їх види.

Напрями використання централізованих та децентралізованих фінансових ресурсів. Фінансові резерви як особлива форма фінансових ресурсів. Формування фінансових резервів на рівні держави та приватних суб'єктів господарювання.

Тема 3. Фінансова політика та фінансовий механізм держави

Сутність фінансової політики як складової економічної і соціальної політики держави. Види та складові фінансової політики держави.

Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Складові елементи фінансового механізму.

Фінансове планування та прогнозування. Види фінансових планів підприємств та їх характеристика. Загальнодержавні фінансові плани. Зведене фінансове планування. Основні методи фінансового планування.

Фінансові показники, норми й нормативи. Фінансові ліміти і резерви, стимули і санкції. Їх використання для активізації економічного зростання і підвищення суспільного добробуту.

Зміст фінансового контролю. Види, форми та методи фінансового контролю. Суб'єкти фінансового контролю в Україні та їх функції. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль. Фінансовий контроль на місцевому рівні.

Тема 4. Податки і податкова система держави

Соціально – економічна сутність податків, їх функції та елементи. Види податків та їх класифікація. Сутність та структура податкової системи держави. Види загальнодержавних податків і зборів в Україні. Місцеві податки і збори в Україні. Принципи побудови системи оподаткування в Україні. Податки як найважливіше джерело формування доходів Державного бюджету України. Становлення і розвиток податкової системи в Україні. Непрямі податки та їх роль у розвитку економіки держави. Особливості оподаткування доходів громадян в Україні. Вплив податків на розвиток підприємництва в Україні. Спрощені системи оподаткування та податкові пільги як інструмент державного регулювання економіки. Особливості адміністрування місцевих податків і зборів. Сучасні проблеми з ухиленням від сплати податків в Україні.

Система податкових органів в Україні. Завдання та права органів Державної податкової служби. Права, обов'язки та відповідальність платників податків.

Змістовий модуль 2. Публічні фінанси

Тема 5. Бюджет і бюджетна система держави

Бюджет як економічна і правова категорія. Призначення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільча і контрольна функції бюджету. Бюджетний механізм.

Суть та принципи побудови бюджетної системи держави. Структура бюджетної системи України. Роль та розвиток місцевих бюджетів у фінансовій системі держави. Організація бюджетного процесу в Україні. Складання проектів бюджетів. Розгляд проекту Державного бюджету народними депутатами України. Виконання Державного бюджету. Підготовка, розгляд та затвердження звіту про виконання Державного бюджету. Особливості складання, розгляду, затвердження та виконання місцевих бюджетів.

Принципи розподілу доходів і видатків між окремими ланками бюджетної системи. Основні методи бюджетного регулювання.

Тема 6. Доходи і видатки державного та місцевих бюджетів

Економічна сутність доходів бюджету. Класифікація бюджетних доходів за методами мобілізації. Види доходів бюджету за способом закріплення за певними ланками бюджетної системи. Класифікація доходів бюджету залежно від державного устрою та адміністративно-територіального поділу. Види доходів бюджету залежно від суб'єктів господарювання. Особливості формування доходів Державного бюджету України у поточному бюджетному році. Планування та прогнозування доходів Державного бюджету України на наступний бюджетний рік. Аналіз формування доходів Державного бюджету України протягом останніх років. Формування та структура доходів місцевих бюджетів. Особливості формування доходів місцевих бюджетів України у поточному бюджетному році. Аналіз формування доходів місцевих бюджетів України протягом останніх років. Економічна сутність видатків бюджету. Класифікація видатків бюджету. Особливості формування видатків Державного бюджету України у поточному бюджетному році. Склад і напрями видатків місцевих бюджетів.

Види і причини бюджетного дефіциту. Інфляційні та неінфляційні методи збалансування доходів і видатків бюджету. Секвестр видатків бюджету як особливий інструмент його збалансування. Державні позики як метод збалансування доходів та видатків бюджету.

Тема 7. Державний кредит і державний борг

Економічна сутність державного кредиту та його призначення. Основні функції державного кредиту. Внутрішній державний кредит та його форми. Зовнішній державний кредит та його форми.

Державні позики як найбільш поширена форма державного кредиту. Класифікація державних позик. Комунальний кредит і його форми. Проблеми розвитку муніципальних позик в Україні.

Сутність та складові державного боргу. Види державного боргу та визначення надмірного рівня заборгованості держави.

Зміст і мета політики управління державним боргом. Основні принципи та етапи управління державним боргом. Методи коригування позикової політики

держави. Особливості обслуговування державного боргу. Управління внутрішнім боргом України. Проблеми управління зовнішнім боргом України.

Тема 8. Державні цільові фонди

Економічна сутність державних цільових фондів. Види державних цільових фондів залежно від цільового призначення, рівня управління та періоду функціонування. Основні принципи організації державних цільових фондів.

Соціальні збори як невід'ємний елемент формування системи державних соціальних фондів. Призначення, платники та ставки єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в Україні. Особливості формування та використання коштів Пенсійного фонду України. Формування та використання коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Формування та використання коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Формування та використання коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Цільові фонди органів місцевого самоврядування. Становлення і розвиток вітчизняної системи соціального забезпечення.

Змістовий модуль 3. Інші сфери та ланки фінансової системи держави

Тема 9. Фінанси підприємницьких структур

Сутність та види фінансових відносин підприємницьких структур, внутрішні та зовнішні фінансові відносини.

Методи організації фінансової діяльності підприємств. Комерційний розрахунок та основні його принципи. Особливості організації неприбуткової діяльності суб'єктів господарювання. Метод кошторисного фінансування підприємств та організацій.

Формування фінансових результатів діяльності підприємств. Внутрішні та зовнішні чинники формування прибутку підприємств. Екстенсивні та інтенсивні фактори впливу на обсяг виробництва суб'єктів господарювання. Ціна як один з основних чинників формування фінансових результатів підприємства. Сутність та складові елементи собівартості продукції. Визначення рентабельності та беззбитковості підприємства, маржинальний прибуток і точка беззбитковості.

Фінанси некомерційних установ та організацій. Фінанси бюджетних установ. Формування доходів та напрями видатків політичних партій і громадських організацій. Організація фінансової діяльності благодійних та доброчинних фондів.

Тема 10. Страхування та страховий ринок

Економічна необхідність і роль страхування у забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Функції страхування. Сутність та суб'єкти страхового ринку. Обов'язки страховиків і страхувальників згідно вітчизняного чинного законодавства.

Види посередників на страховому ринку. Об'єкти страхування згідно Закону України «Про страхування».

Основні принципи та види страхових відносин. Класифікація страхування за об'єктами. Галузева структура страхового ринку України. Особливості

Тема 4. Податки й податкова система держави.	9	2	2			5							
Разом за змістовим модулем 1	40	10	10	-	-	20							
Змістовий модуль 2. Публічні фінанси													
Тема 5. Бюджет і бюджетна система держави.	13	4	4			5							
Тема 6. Доходи і видатки державного та місцевих бюджетів.	8	2	2			4							
Тема 7. Державний кредит. Державний борг.	13	4	4			5							
Тема 8. Державні цільові фонди.	8	2	2			4							
Разом за змістовим модулем 2	42	12	12			18							
Змістовий модуль 3. Інші сфери та ланки фінансової системи держави													
Тема 9. Фінанси підприємницьких структур.	13	4	4			5							
Тема 10. Страхування та страховий ринок.	8	2	2			4							
Тема 11. Фінансовий ринок.	9	2	2			5							
Тема 12. Міжнародні фінанси.	8	2	2			4							
Разом за змістовим модулем 3	38	10	10			18							
Усього годин	120	32	32			56							

5. Тематика лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Суть фінансів, їх функції та роль у ринковій економіці <i>Лекція 1.</i> 1. Походження терміну фінанси, зародження і розвиток фінансових відносин. 2. Специфічні ознаки фінансів та їх функції. 3. Вплив фінансів на суспільне виробництво та їх роль у ринковій економіці.	2
2	Тема 2. Фінансова система держави. <i>Лекція 1.</i> 1. Суть, особливості та принципи побудови фінансової системи держави. 2. Внутрішня структура фінансової системи. 3. Організаційна будова фінансової системи України.	2
3	Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм держави <i>Лекція 1.</i> 1. Суть та історичні особливості розвитку фінансової політики держави. 2. Основні види та складові фінансової політики. 3. Суть і структура фінансового механізму держави. <i>Лекція 2.</i> 1. Види фінансових планів та методи фінансового	4

	<p>планування.</p> <p>2.Фінансовий контроль як важлива складова фінансового механізму держави.</p>	
4	<p>Тема 4. Податки і податкова система держави</p> <p><u>Лекція 1.</u> 1.Соціально-економічна сутність податків, їхні функції та елементи.</p> <p>2.Сутність та структура податкової системи держави.</p> <p>Принципи її побудови.</p> <p>3.Права, обов'язки та відповідальність платників податків в Україні.</p>	2
5	<p>Тема 5.Бюджет і бюджетна система держави</p> <p><u>Лекція 1.</u> 1. Економічна сутність бюджету, його призначення та функції.</p> <p>2. Структура бюджетної системи України та принципи її побудови.</p> <p><u>Лекція 2.</u> 1. Організація бюджетного процесу в Україні</p> <p>2. Особливості взаємовідносин між різними ланками бюджетної системи в Україні.</p>	4
6	<p>Тема 6. Доходи і видатки державного та місцевих бюджетів</p> <p><u>Лекція 1.</u> 1. Сутність і класифікація доходів державного та місцевих бюджетів.</p> <p>2.Сутність і класифікація видатків державного та місцевих бюджетів.</p> <p>3. Співвідношення доходів і видатків бюджету. Причини бюджетного дефіциту.</p> <p>4.Джерела фінансування бюджетного дефіциту.</p>	2
7	<p>Тема7. Державний кредит і державний борг</p> <p><u>Лекція 1.</u> 1.Економічна сутність державного кредиту, його призначення та функції.</p> <p>2. Види та форми державного кредиту.</p> <p>3. Класифікація державних позик.</p> <p><u>Лекція 2.</u> 1.Структура державного боргу.</p> <p>2.Управління державним боргом.</p>	4
8	<p>Тема 8.Державні цільові фонди</p> <p><u>Лекція 1.</u> 1.Суть, види та принципи організації державних цільових фондів.</p> <p>2.Формування та використання коштів Пенсійного фонду України.</p> <p>3. Формування та використання коштів фондів соціального страхування в Україні.</p>	2

9	<p>Тема 9. Фінанси підприємницьких структур</p> <p><u>Лекція 1.</u> 1. Основи функціонування та організації фінансів підприємств. 2. Формування фінансових результатів діяльності підприємства.</p> <p><u>Лекція 2.</u> 1. Оцінювання фінансового стану підприємства. 2. Управління фінансами підприємств.</p>	4
10	<p>Тема 10. Страхування та страховий ринок</p> <p><u>Лекція 1.</u> 1. Сутність та функції страхування. 2. Сутність страхового ринку, його суб'єкти та об'єкти. 3. Основні принципи страхових відносин та галузева структура страхового ринку України.</p>	2
11	<p>Тема 11. Фінансовий ринок</p> <p><u>Лекція 1.</u> 1. Суть та структура фінансового ринку. 2. Призначення, суб'єкти та об'єкти ринку грошей і кредитних ресурсів. 3. Особливості, суб'єкти та об'єкти ринку цінних паперів 4. Інструменти фінансового ринку</p>	2
12	<p>Тема 12. Міжнародні фінанси</p> <p><u>Лекція 1.</u> 1. Суть, види та учасники міжнародних фінансових відносин. 2. Основні види та складові міжнародної фінансової політики держави. 3. Особливості діяльності міжнародних фінансових організацій та інституцій.</p>	2
Разом		32

6. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Суть фінансів, їх функції та роль у ринковій економіці</p> <p>1. Походження терміну фінанси, зародження і розвиток фінансових відносин. 2. Специфічні ознаки фінансів та їх функції. 3. Вплив фінансів на суспільне виробництво та їх роль у ринковій економіці.</p>	2
2	<p>Тема 2. Фінансова система держави.</p> <p>1. Суть, особливості та принципи побудови фінансової системи держави. 2. Внутрішня структура фінансової системи. 3. Організаційна будова фінансової системи України.</p>	1
3	<p>Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм держави</p> <p>1. Суть та історичні особливості розвитку фінансової політики держави. 2. Основні види та складові фінансової політики. 3. Суть і структура фінансового механізму держави. 4. Види фінансових планів та методи фінансового планування. 5. Фінансовий контроль як важлива складова фінансового</p>	4

	механізму держави.	
4	Тема 4. Податки і податкова система держави 1. Соціально-економічна сутність податків, їхні функції та елементи. 2. Сутність та структура податкової системи держави. Принципи її побудови. 3. Система податкових органів та їхні функції. 4. Права, обов'язки та відповідальність платників податків в Україні.	2
5	Тема 5. Бюджет і бюджетна система держави 1. Економічна сутність бюджету, його призначення та функції. 2. Структура бюджетної системи України та принципи її побудови. 3. Організація бюджетного процесу в Україні 4. Особливості взаємовідносин між різними ланками бюджетної системи в Україні.	4
6	Тема 6. Доходи і видатки державного та місцевих бюджетів 1. Сутність і класифікація доходів державного і місцевих бюджетів. 2. Сутність і класифікація видатків державного і місцевих бюджетів. 3. Співвідношення доходів і видатків бюджету. Причини бюджетного дефіциту. 4. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.	2
7	Тема 7. Державний кредит і державний борг 1. Економічна сутність державного кредиту, його призначення та функції. 2. Види та форми державного кредиту. 3. Класифікація державних позик. 4. Структура державного боргу. 5. Управління державним боргом.	4
8	Тема 8. Державні цільові фонди 1. Суть, види та принципи організації державних цільових фондів. 2. Формування та використання коштів Пенсійного фонду України. 3. Формування та використання коштів фондів соціального страхування в Україні.	2
9	Тема 9. Фінанси підприємницьких структур 1. Основи функціонування та організації фінансів підприємств. 2. Формування фінансових результатів діяльності підприємства. 3. Оцінювання фінансового стану підприємства. 4. Управління фінансами підприємств.	4
10	Тема 10. Страхування та страховий ринок 1. Сутність та функції страхування. 2. Сутність страхового ринку, його суб'єкти та об'єкти. 3. Види посередників на страховому ринку. 4. Основні принципи страхових відносин та галузева структура страхового ринку України.	2
11	Тема 11. Фінансовий ринок 1. Суть та структура фінансового ринку. 2. Призначення, суб'єкти та об'єкти ринку грошей і кредитних ресурсів. 3. Особливості, суб'єкти та об'єкти ринку цінних паперів	2

12	Тема 12. Міжнародні фінанси 1. Суть, види та учасники міжнародних фінансових відносин. 2. Основні види та складові міжнародної фінансової політики держави. 3. Особливості діяльності міжнародних фінансових організацій та інституцій.	2
	Разом	32

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння матеріалом дисципліни, придбання необхідних умінь і навичок у час, вільний від обов'язкових занять. Під час такої роботи використовується навчальна, спеціальна література, а також тексти лекцій.

Самостійна робота студента з дисципліни «Фінанси» має своєю **метою**:

- забезпечити розширення та поглиблення теоретичних і практичних знань у сфері фінансів;
- виробити вміння застосовувати отримані теоретичні знання на практиці.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Фінанси» передбачає такі **форми**:

- підготовка до аудиторних (семінарських) занять;
- опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури для підготовки до поточних модульних контрольних робіт;
- підготовка аналітичних оглядів, доповідей, доповнень.

Специфічною формою навчальної самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань у вигляді написання наукового дослідження та підготовка презентації за темою, або підготовка проблемної міні-лекції та складання тестових завдань .

Самостійна робота студентів у формі підготовки рефератів, доповідей та доповнень створює умови для як найповнішої реалізації їх творчих можливостей і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують у процесі навчання, а також самостійне засвоєння окремого навчального матеріалу.

Самостійна робота студента здійснюється на підставі Методичних рекомендацій та завдань для виконання самостійної та індивідуальної робіт, складених відповідно до програми.

Протягом семестру студенти денної форми навчання готують доповіді та доповнення до відповідної теми. Кожен студент повинен мати щонайменше одну доповідь з дисципліни «Фінанси».

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	<p><u>Тема1: Суть фінансів, їх функції та роль у ринковій економіці</u></p> <p>1. Суспільне призначення фінансів та їх роль у ринковій економіці</p> <p>2. Специфічні ознаки фінансів і їх взаємозв'язок з іншими вартісними економічними категоріями (грошима, ціною, кредитом, заробітною платою)</p> <p>3. Етапи еволюції фінансів</p> <p>4. Еволюція фінансів України</p>	5
2	<p><u>Тема 2: Фінансова система держави.</u></p> <p>1. Моделі сучасних фінансових систем</p> <p>2. Фінанси суб'єктів господарювання, як основна сфера фінансової системи України</p> <p>3. Управління фінансовою системою. Суб'єкти управління фінансами в Україні, їх функції</p> <p>4. Фінансова система США (чи інша країна)</p>	5
3	<p><u>Тема 3: Фінансова політика та фінансовий механізм держави</u></p> <p>1. Правове регулювання фінансових відносин.</p> <p>2. Міністерство фінансів України: цілі та місія</p> <p>3. Фінансова стратегія України (аналітична довідка)</p>	5
4	<p><u>Тема 4: Податки і податкова система держави</u></p> <p>1. Адміністрування прямих податків і зборів в Україні на сучасному етапі</p> <p>2. Адміністрування непрямих податків і зборів в Україні</p> <p>3. Порівняльний аналіз податкової системи України та зарубіжних країн</p> <p>4. Справляння місцевих податків та зборів в Україні.</p> <p>5. Державна податкова служба України як суб'єкт реалізації податкової політики держави.</p> <p>6. Діджиталізація податкового адміністрування в Україні.</p>	5
5	<p><u>Тема 5: Бюджет та бюджетна система держави</u></p> <p>1. Казначейська система виконання державного і місцевих бюджетів</p> <p>2. Роль місцевих бюджетів в економічній системі держави.</p> <p>3. Бюджетний процес у розвинутих зарубіжних країнах</p> <p>4. Бюджет Європейського союзу. Бюджетна стратегія і бюджетний процес</p>	5
6	<p><u>Тема 6: Доходи і видатки державного та місцевих бюджетів</u></p> <p>1. Податкові й неподаткові надходження, їх склад і структура. Офіційні трансферти</p> <p>2. Оцінка дохідної частини державного бюджету України на поточний рік (+ аналіз за 3-5 років)</p> <p>3. Оцінка видаткової частини державного бюджету України на поточний рік (+ аналіз за 3-5 років)</p> <p>4. Методи розрахунку бюджетного дефіциту</p>	4
7	<p><u>Тема 7: Державний кредит і державний борг</u></p> <p>1. Сучасний стан ринку державних запозичень в Україні</p> <p>2. Характеристика внутрішнього й зовнішнього боргу України на поточний рік (+ аналіз за 3-5 років)</p> <p>3. Стратегія управління державним боргом в Україні</p> <p>4. Реструктуризація боргу в Україні (кейс 2015 року і перспективи в часі війни</p>	5
8	<p><u>Тема 8: Державні цільові фонди</u></p> <p>1. Становлення та розвиток вітчизняної системи соціального</p>	4

	страхування 2. Проблеми та перспективи реформування пенсійної системи України 3. Перспективи формування фондів відновлення економіки України після війни	
9	<u>Тема 9: Фінанси підприємницьких структур</u> 1. Особливості організації і функціонування фінансів господарських суб'єктів різних форм власності та видів діяльності 2. Джерела формування фінансових ресурсів новостворених підприємств 3. Фінансовий менеджмент у системі управління фінансами підприємств (мета, завдання) 4. Внутрішній фінансовий контроль на підприємстві	5
10	<u>Тема 10: Страхування і страховий ринок</u> 1. Аналіз страхового ринку в Україні 2. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні 3. Перспективи розвитку страхових посередників в Україні	4
11	<u>Тема 11: Фінансовий ринок</u> 1. Правове регулювання фінансового ринку в Україні 2. Органи, які здійснюють регулювання фінансового ринку, функції кожного з них 3. Міжнародний фінансовий ринок : сучасні тенденції 4. Фондовий ринок в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку	5
12	<u>Тема 12: Міжнародні фінанси</u> 1. Міжнародні фінансові операції. Форми міжнародних розрахунків 2. Валютна система України 3. Співпраця України з Міжнародним Валютним Фондом 4. Співпраця України з Світовим Банком	4
	Разом	56

8. Індивідуальні завдання.

Реферат– одна з найпоширеніших форм індивідуальної самостійної роботи студентів.

Мета реферату полягає у закріпленні та поглибленні теоретичних і практичних знань, отриманих студентом у процесі вивчення окремих тем. Для цього студенти самостійно обирають тему роботи відповідно до переліку, або пропонують свою. При цьому, теми рефератів не повинні повторюватись в одній групі студентів.

Написання реферату дає можливість студенту навчитися самостійно працювати з різними інформаційними джерелами, узагальнювати матеріал періодичної літератури, а також набувати навиків обробки й логіки викладу матеріалу, виконання критичного аналізу за темою роботи тощо.

Підготовка реферату включає такі етапи: вибір теми, складання плану реферату, опрацювання основної навчальної літератури за темою, доопрацювання і вивчення відповідно темі спеціальних джерел, добір фактичного і статистичного матеріалу та його оброблення, оформлення списку літератури, консультація з

викладачем, передача реферату викладачеві для оцінювання та усний виступ перед студентами групи на основі матеріалів реферату.

Матеріал у рефераті необхідно викладати у формі самостійного дослідження із посиланнями на список використаних джерел. Наприкінці реферату повинні міститися власні висновки та пропозиції студента щодо можливих напрямів вдосконалення предмету дослідження, використання зарубіжного досвіду тощо.

Рекомендована структура реферату: титульний листок, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел. Обсяг реферату: до 10 стор.

Тематика рефератів

1. Актуальні проблеми та напрями удосконалення фінансової політики в Україні
2. Бюджетна система Німеччини.
3. Бюджетна система США.
4. Бюджетна система України: становлення і розвиток.
5. Бюджетна система Японії.
6. Бюджетний дефіцит в Україні і шляхи його подолання.
7. Вплив податків на розвиток підприємництва в Україні.
8. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
9. Джерела фінансування бюджетного дефіциту, економічні наслідки їх застосування.
10. Інвестиційний клімат в Україні та шляхи його покращення.
11. Майнове страхування юридичних і фізичних осіб та перспективи його розвитку.
12. Митне регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.
13. Місце місцевих фінансів у складі державних фінансів і у фінансовій системі в цілому.
14. Напрями удосконалення грошово-кредитної політики в Україні.
15. Непрямі податки та їх роль у розвитку економіки держави.
16. Особливості організації і діяльності фондової біржі.
17. Особливості аудиторської діяльності в Україні.
18. Особливості діяльності міжнародних фінансових інститутів.
19. Особливості оподаткування доходів громадян в Україні.
20. Особливості організації фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств.
21. Особливості становлення та розвитку бюджетної системи Великобританії.
22. Особливості становлення та розвитку бюджетної системи Франції.
23. Особливості фінансової діяльності підприємств транспорту і зв'язку.
24. ПДВ та його роль в умовах ринкової економіки.
25. Пенсійне страхування як невід'ємна складова соціальної політики держави.
26. Податкові пільги, як інструмент державного регулювання економіки.
27. Порівняльна характеристика фінансового ринку України з розвинутими країнами світу.
28. Причини і види тіньового бізнесу в Україні та способи боротьби з ним.
29. Проблеми і перспективи реформування пенсійної системи в Україні.

30. Проблеми розвитку аудиту в Україні
31. Проблеми розвитку страхового ринку в Україні.
32. Проблеми функціонування ринку цінних паперів в Україні
33. Розвиток міжнародного фінансового ринку.
34. Спрощені системи оподаткування як засіб стимулювання розвитку підприємництва.
35. Сучасні проблеми з ухиленням від сплати податків в Україні.
36. Умови створення і перспективи розвитку фондового ринку в Україні
37. Фінансові системи країн Центральної і Східної Європи.
38. Фінансові системи Скандинавських країн.
39. Вплив державного боргу на фінансову безпеку України.

Виконання **індивідуальної роботи** полягає у здійсненні наукового дослідження з фінансових питань. Загальний обсяг індивідуальної роботи має бути у межах 12-15 сторінок формату А4. Для захисту роботи на максимальну оцінку готуємо презентацію за темою дослідження.

Робота має містити: титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина (три питання), висновки, список опрацьованих джерел, додатки (при необхідності).

У *вступі* обґрунтовують актуальність теми дослідження, визначають мету і завдання роботи, об'єкт і предмет, теоретичну та інформаційну основу написання роботи.

Перша частина роботи – **теоретичного змісту**, розкриває сутність фінансових категорій, принципи, інструменти, методи фінансового управління відповідно до обраної теми.

У *другому* питанні **аналізують вітчизняну практику** застосування теоретичних положень проблеми. При використанні статистичних даних студент повинен орієнтуватися на їхню достовірність та відповідність часовим параметрам, а також обов'язково вказувати джерело інформації при наведенні аналітичної інформації і запозичених тез. Аналіз проводиться щонайменше за 3 роки, застосовуючи таблиці, рисунки, діаграми.

Третє питання має висвітлити **шляхи розв'язання виявлених проблем і недоліків**(чи напрями вдосконалення) згідно обраної теми дослідження.(Можна використати зарубіжний досвід і пропозиції його впровадження для України)

У *висновках* до роботи підводять підсумки проведеного дослідження і наводять отримані результати відповідно до структури плану роботи.

Список опрацьованих джерел формують в алфавітному порядку або в порядку згадування в тексті.

Індивідуальна (науково-дослідна) робота з дисципліни «Фінанси»

1. Суть та особливості справляння податку на додану вартість в Україні.
2. Податок на прибуток підприємств і його роль в формуванні бюджету.
3. Особливості оподаткування доходів громадян в Україні (ПДФО).
4. Суть та особливості справляння акцизного податку в Україні.
5. Суть та особливості справляння екологічного податку в Україні.
6. Суть та особливості справляння рентної плати в Україні.

7. Суть та особливості застосування мита в Україні.
8. Податок на майно в Україні.
9. Справляння місцевих податків та зборів в Україні.
10. Суть та особливості справляння єдиного податку.
11. Доходи Державного бюджету України та шляхи їх збільшення.
12. Видатки Державного бюджету України та шляхи їх оптимізації.
13. Склад і структура доходів місцевих бюджетів. Тенденції їх розвитку.
14. Видатки місцевих бюджетів та напрями їх реструктуризації.
15. Аналіз доходів та видатків бюджету Львівської області.
16. Особливості формування та використання бюджету Львівської міської територіальної громади
17. Міжбюджетні відносини в Україні та шляхи їх удосконалення.
18. Державний борг України: структура та механізм формування.
19. Державні цінні папери в Україні.
20. Ринок фінансових послуг в Україні.
21. Умови створення і перспективи розвитку фондового ринку в Україні.
22. Міжнародне кредитування.
23. Міжнародний валютний фонд і співпраця з Україною.
24. Характерні риси кредитування від Світового банку.

9. Методи навчання

Основними методами навчання, що використовуються в процесі викладання навчальної дисципліни «Фінанси» є:

- метод передачі і сприйняття навчальної інформації, пробудження наукового інтересу (лекції, ілюстрації, презентації);
- метод практичного засвоєння курсу з допомогою складання тестових завдань, вирішення практичних задач та ситуацій, дискусій з метою набування умінь і практичних навичок (практичні заняття);
- метод модульного контролю з допомогою періодичного складання модулів за тематикою лекційних і практичних занять;
- метод самостійного засвоєння студентами навчального матеріалу у вигляді складання тестів, вирішення задач, написання рефератів на підставі самостійно опрацьованої базової літератури та додаткових джерел інформації (в т.ч. законодавчих актів), індивідуальних робіт, написання наукових праць з метою конкретизації й поглиблення базових знань, необхідних умінь та практичних навичок (самостійна робота);
- методи усного та письмового контролю (практичні заняття та самостійна робота);

- електронні матеріали з дисципліни та інших пов'язаних курсів у системі (платформі) електронного навчання Moodle.

10. Методи контролю

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Фінанси» здійснюється на основі поточно-модульного контролю та підсумкового контролю знань. Форма контролю – іспит, за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні (семінарські) заняття: 20 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20.
- контрольні заміри (модулі): 20 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20.
- індивідуальне завдання: 10 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 10.
- іспит: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50.

Підсумкова максимальна кількість балів 100

З метою перевірки якості підготовки, знань та вмінь студента з дисципліни використовуються такі засоби діагностики успішності навчання :

- для поточного контролю – опитування (в усній формі), тестові завдання (в письмовій формі), індивідуальні навчально-дослідні завдання (реферати, доповіді, доповнення);

- для проміжного контролю – модульні завдання, що включають тести та описові питання;

- для підсумкового контролю – проведення планового іспиту (тестові та описові завдання).

Об'єктами поточно-модульного контролю знань студентів з дисципліни «Фінанси» є:

- 1) систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- 2) виконання модульних (контрольних) завдань;
- 3) виконання самостійних (індивідуальних) завдань;

При оцінці систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується:

- рівень знань, продемонстрований у відповідях на практичних заняттях;
- активність при обговоренні дискусійних питань.

При оцінці виконання модульних (контрольних) завдань враховується загальний рівень теоретичних знань та практичні навички, набуті студентами під час опанування відповідного змістовного модуля.

При оцінці виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) враховується ступінь опрацювання та засвоєння теми в цілому чи окремих питань.

Періодичний модульний контроль проводиться у формі тестів.

Підсумковий контроль (іспит) проводять із використанням тестів та описових завдань.

Порядок вивчення та оцінювання дисципліни доводиться до відома студентів протягом семестру.

Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (індивідуальне науково-дослідне завдання, есе, вирішення кейсу).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад розподілу балів, які отримують студенти для іспиту з дисципліни «Фінанси»:

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		10	50	100
T1, T2, T3, T4	МК1	T5, T6, T7, T8,	МК2	T9, T10, T11, T12	МК3			
5	10	5	10	5	5			

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	За національною шкалою
		Екзаменаційна оцінка
90 – 100	A	Відмінно

81-89	B	Добре
71-80	C	
61-70	D	Задовільно
51-60	E	
0-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Успішність навчання студентів оцінюється за чотирибальною шкалою:

“Відмінно” – Студент має міцні та системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати сутність і особливості оподаткування суб’єктів господарювання. Розуміє принципи оподаткування вітчизняного бізнесу, підходи до побудови його системи; проводить порівняльну характеристику особливостей оподаткування суб’єктів господарювання різних галузей економіки; виокремлює позитивні і негативні наслідки запровадження пільгового оподаткування окремих категорій платників - суб’єктів підприємництва в Україні; може дати оцінку рівню податкового навантаження суб’єкта господарювання та визначити напрями управління ним.

Із загального обсягу студент правильно виконує 90-100 % завдань.

“Добре” – студент знає програмний матеріал повністю, має уявлення про оподаткування прибутку підприємств, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми. Виконує практичну роботу (виділяє особливості окремих податків і зборів) без помилок, але може допустити неточності в їхньому адмініструванні. Відтворення знань має переважно репродуктивний характер.

Із загального обсягу студент правильно виконує 71-90 % завдань.

“Задовільно” – студент знає основні теми курсу, має уявлення про систему оподаткування суб’єкта підприємницької діяльності, адміністрування податкових платежів, але його знання мають загальний характер, іноді непідкріплені прикладами. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях.

Студент спроможний розв’язати прості завдання. Із загального обсягу студент правильно виконав 51-70 % завдань.

“Незадовільно”

«Незадовільно з можливістю повторного складання» (FX*) або «Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни» (F*) – студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє основами оподаткування суб’єктів господарювання, оскільки не знає основ податкової системи. Не ознайомлений з особливостями податкової роботи підприємств різних галузей економіки, не знає основних груп податків. Практичні навички на рівні розпізнавання.

Із загального обсягу студент правильно виконав не більше 50 % завдань.

* - кількість балів для оцінок «незадовільно» (FX та F) визначається

Вченими радами факультетів.

12. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Фінанси» складається з:

- Конспекту лекцій на паперовому та електронному носіях.
- Методичних вказівок для проведення практичних занять з дисципліни «Фінанси» для студентів економічних спеціальностей.

13. Рекомендована література

Базова

Законодавчі й нормативні акти

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. №2755-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003, №18, №19-20, № 21-22.
4. Закон України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік. Закони України // Відомості Верховної ради України або Офіційний вісник України.
5. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003р. № 1058-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003, № 49-51, ст.376
6. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 р. № 1533-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 22.
7. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.08.2010 р. № 2464 - VI // Відомості Верховної Ради України, 2011, № 2-3, ст.11.
8. Про страхування : Закон України від 18 листопада 2021 року № 1909-IX URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>.
9. Про Рахункову палату : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 576-VIII. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>
10. Про віртуальні активи : Закон України від 17 лют. 2022 р. № 2074-IX. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
11. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14 груд. 2021 р. № 1953-IX. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
12. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/print1491296480899025#Text>

Підручники (навчальні посібники)

1. Василик О. Д. Бюджетна система України : [підручник] / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр Навчальної Літератури, 2004. – 544 с.
2. Василик О. Д. Державні фінанси України: [підручник] / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр Навчальної Літератури, 2004. – 608 с.

3. Василик О.Д. Теорія фінансів : [підручник] / О. Д. Василик. – К.: НІОС, 2000. – 416 с.
4. Замасло О. Т. Податкова система України: теорія, методологія, практика : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 420 с.
5. Іванов Ю. Б. Податкова система [підручник] / Ю.Б. Іванов, А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк. – К. : Атіка, 2006. – 920 с.
6. Ковальчук С. В. Фінанси : [навчальний посібник] / С. В. Ковальчук, І. В. Форкуна. – Львів. : “Новий світ – 2000”, 2006. – 568 с.
7. Лютий І.О. Податкова система: [Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл]/ І.О. Лютий – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 307с.
8. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія) : [навчальний посібник] / В. М. Опарін. К. : КНЕУ, 2007. – 240 с.
9. Оспіщев В. І. Фінанси: [навчальний посібник] / В.І. Оспіщев, Л.І. Лачкова, О.П. Близнюк та ін.; за ред. В.І. Оспіщева. – [2-ге вид., перероб. і доп]. – К. : Знання, 2008. – 366 с.
10. Плиса В.Й. Страхування : підручник, 2-ге видання, виправлене й доповнене [Затверджено МОН України як підручник для студентів вищих навчальних закладів (закладів вищої освіти).] Київ : Каравела, 2019. 512с.
11. Податкова система: Навчальний посібник. / за заг. ред. Андрущенко В. Л. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 416 с.
12. Романенко О. Р. Фінанси : підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко ; Міністерство освіти і науки України. –Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 310 с.
13. Теорія фінансів: [навчальний посібник] / Леоненко П.М., Юхименко П.І., Ільєнко А.А. та ін. За заг. ред. О.Д. Василика. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 480 с.
14. Теорія фінансів: підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С.І. Юрія. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 576 с
15. Фінанси для фінансистів [текст]: підручник. / О.А. Шеремет, І. В. Дем'яненко, К. В. Багацька [та ін.] за заг. ред. Т. А. Говорушко. -К.: «Центр учбової літератури», 2013.- 612с.
16. Фінанси у схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / [Булавинець В. М., Горин В. П., Сидор І. П.]; за заг. ред. В. П. Горина. –Тернопіль: Вектор, 2017. –181 с.
17. Фінанси. Підручник: 2-ге вид., доп. та перероб./І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого, Київ: 2023. 716с.
18. Фінанси: Навч. посіб. /А.С. Глущенко/, Львів «Магнолія 2006», 2014, – 440с.
19. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018.–262 с.
20. Фінанси: Підручник / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – 2-ге вид. перероб. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 687 с.
21. Фінансова система України : реалії, виклики, перспективи: моногр. / за заг. ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. Київ: 2023. 420с.

Допоміжна

22. Андрущенко В.Л., Тучак Т.В. Податкова держава : монографія. Київ : Алерта, 2016. 304 с.
23. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: [підручник]. – 2-е вид., перер. і доп. – К.: Знання, 2006. 494 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
24. Бюджетна система: [навч.-метод. посібник для самот. вивч.дисц.] – [2-е вид.,перероб. і доп.] / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк, Г.Б. Коломієць. – К. : КНЕУ, 2002.
25. Бюджетний менеджмент: [підручник] / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг. ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
26. Внукова Н.М. Соціальне страхування: кредитно-модульний курс: [навчальний посібник] / Н.М. Внукова, Н.В. Кузьменчук – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 412с.
27. Внукова Н.М., Грачов В.І., Кузьминчук Н. В. Ринок фінансових послуг: [навч.- метод. посіб]. – ВД «ІНЖЕК», 2004.
28. Вовчак О.Д. Страхування: [навчальний посібник] / О.Д. Вовчак – Львів: „Новий світ – 2000”, 2004. – 480 с.
29. Волохова І.С., Луніна І.О., Хомутенко А.В. Трансформаційні процеси у податковій системі України : монографія / за ред. д-ра екон. наук І.С. Волохової. Одеса : Атлант, 2018. 383 с.
30. Гриньова В. М. Фінанси підприємств : [навчальний посібник] / Валентина Миколаївна Гриньова, Віра Олексіївна Коюда; Харківський держ. економ. ун-т. - Харків : ІНЖЕК, 2004. - 431 с.
31. Гроші та кредит: навч. посібник / [за ред. д-ра ек. наук, проф. М. І. Крупки]. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка. – 2010. – 408 с.
32. Завгородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. – К.: Знання, 2000.
33. Замасло О. Т. Податкова система України: теорія, методологія, практика : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 420 с.
34. Зятковський І. В. Фінанси підприємств : [навч. посібник для студ. економ. спец. вузів] / І. В. Зятковський. - Тернопіль : Економічна думка, 2002 - 399 с.
35. Кириленко О. П. Місцеві фінанси: [підручник] / За ред. О.П. Кириленко – К.: Знання, 2006. – 677 с.
36. Коваленко В. М. Розвиток фінансової системи України в умовах глобалізації : монографія / В. М. Коваленко, О. В. Коваленко. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 236 с.
37. Коваленко В. М. Фінансова система України : теорія, методологія, практика. Монографія / В. М. Коваленко. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 360 с.

38. Крисоватий А. І. Податковий менеджмент [навчальний посібник]/ А.І. Крисоватий, А. Я. Кізіма – Тернопіль: Карт-Бланш, 2004. – 304с.
39. Лисенков Ю.М., Коротка Т.А. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн. – К: Зовнішня торгівля, 2005. – 118 с.
40. Лютий І.О. Податкова система: [навч. посібник для студ. вищ. навч. закл]/ І.О. Лютий – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 307с.
41. М. Крупка, М. Кульчицький, В. Коваленко. Трансформація ролі доходів місцевих бюджетів як інструменту бюджетного механізму в контексті децентралізації // Світ фінансів. Тернопіль : ТНЕУ. 2018. Вип. 3 (56). С. 7–18.
42. Міжнародні фінанси : підручник / [О. М. Мозговий, Т. В. Мусієць, Л. В. Руденко-Сударева [та ін.] ; за заг. ред. О. М. Мозгового ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – Київ : КНЕУ, 2016. – 515 с.
43. Міжнародні фінанси: [підручник] / О.І. Рогач, А.С. Філіпенко, Т.С. Шемет та ін.; за ред. О.І. Рогача. - К.: Либідь, 2003. - 784 с.
44. Місцеві фінанси: навч. посіб. (з грифом МОН України) / М.І.Кульчицький. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 552 с.
45. Мозговий О.М. Фондовий ринок: [навч.-метод. посіб. для сам ост. вивчен. дисц]. – К.: КНЕУ, 2002. – 316с.
46. Опарін В. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. – 240 с.
47. Павлюк К. В. Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки України: Монографія. – К.: НДФІ, 2006. – 584 с.
48. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: [навчальний посібник] – / Ю. В. Пасічник. - К. : Знання-Прес, 2002.
49. Плиса В.Й. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування: [навч. посібник]/ В.Й. Плиса – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2003 – 160 с.
50. Податкові системи країн світу та України. Облік і звітність: [навч.-метод. посібник] / Під ред. Н.М. Ткаченко. – К.: Алерта, 2004.
51. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження». – К., 2017. – 184 с.
52. Управління фінансами суб'єктів господарювання в умовах глобальної трансформації : монографія / за ред. І.С. Гуцала. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 484 с.
53. Фінанси в трансформаційній економіці України: [навчальний посібник] / Затверджено Міністерством освіти і науки України / За ред. д.е.н., проф. М.І. Крупки. – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. – 614 с.

54. Фінанси підприємств: підручник / [Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. та ін.]; кер. кол.авт. і наук. ред. проф.А.М.Поддєрьогін. – Восьме вид., перероб. і доп.. – К.: КНЕУ, 2013. – 219 с.
55. Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки; Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.
56. Фінансовий ринок: підручник / В.М. Шелудько. — 3-те вид., стер. — К. : Знання, 2015. — 535 с.
57. Чечетов М.В., Чечетова Н.Ф., Бережна А.Ю. Бюджетний менеджмент: Навчальний посібник. В 2-х ч. – Х.: ВД «ІНЖЕК». 2004. – 560 с.
58. Шаварина М. П. Історія фінансів: [навчальний посібник] / М.П. Шаварина – Т.: ТДЕУ, 2006. – 247 с.
59. Шелудько В.М. Фінансовий ринок:[підручник] / В.М. Шелудько – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2008. – 535 с.
60. Юрій С. І. Соціальне страхування [підручник] / С. І. Юрій, М. П. Шаварина, Н.В. Шаманська – К. : Кондор, 2006 – 464с.
61. Юхименко П.І. Львовчкін С.В., Федосов В.М., Юрій С.І. Фінансова думка України. Монографія / за наук. ред. В.М. Федосова. Київ : Кондор; Тернопіль : Економічна думка. 2010. У 3 т. Т.1 2010. 687 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної ради України – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>;
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>;
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk>
5. Офіційний сайт Державної податкової служби України – Режим доступу: <https://www.tax.gov.ua/> ;
6. Офіційний сайт Національного банку України – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>;
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. – Режим доступу : <https://dasu.gov.ua>
9. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – Режим доступу : <https://www.treasury.gov.ua>